Aihe: Vastauksia eilisessä 13.9. kuulemisessa esitettyihin kysymyksiin

Hei,

Tässä vastauksia STM:n työsuojelun valvonnasta eilisiin TyVin kuulemisessa esitettyihin kysymyksiin (hallituksen vuosikertomus 2022).

1. Kysymys aluehallintoviraston resursseista yleisesti ja erityisesti ulkomaisen työvoiman valvontaan (Miko Bergbom, ps)
   - Edellisellä hallituskaudella on resursseja saatu erityisesti ulkomaisen työvoiman valvontaan ja tilanne viranomaisen valvontaresurssien osalta on tyydyttävä. Asiakasyhteydenottoihin sekä muiden viranomaisten suunnalta tuleviin valvonnan vinkkitietoihin pystytään aikaisempaa paremmin vastaamaan.

2. Näkyykö ns. kevytyrittäjyys valvonnassa? (Lauri Lyly, sd)
   - Ns. kevytyrittäjyys näkyy aikaisempaa enemmän valvonnassa. Viime vuoden ulkomaisen työvoiman valvonnan raportissa on sivulle 8 hieman kuvattu tilannetta ja havaintoja. https://www.tyosuojelu.fi/documents/14660/2642702/TSH_Raportti_Ulkovalvonta2022.pdf/

     Sivu 8: *”Ulkomaalaistarkastajat havaitsevat entistä enemmän tarkastuksillaan tilanteita, joissa vaikuttaa siltä, että ulkomaalainen työskentelee työsuhteessa työnantajaan, vaikka työsuorituksen maksajan mukaan kyse ei ole työsuhteesta. Tällaisissa tapauksissa annettiin 57 tarkastuksella toimintaohjeita sen perusteella, että työsuhteen tunnusmerkkien katsottiin täyttyvän. Perinteisesti tällaisia tilanteita on tullut vastaan etenkin ravintoloihin kohdistettavilla ennalta ilmoittamattomilla tarkastuksilla. Kyseessä ovat usein erilaiset työpaikalta tavattavat henkilöt, jotka työnantajan mukaan eivät ole työsuhteessa, vaan ovat vain tulleet auttamaan. Näiden lisäksi vuonna 2022 valvonnassa nousivat yhä selvemmin esille tapaukset, joissa syntyi epäilys työsuhteen naamioimisesta yrittäjyydeksi. Usein työsuhde oli naamioitu niin sanotuksi kevytyrittäjyydeksi. Työlainsäädännön näkökulmasta työsuorituksia maksusta tekevä on aina joko yrittäjä tai työntekijä, eikä niin sanotun kevytyrittäjän asema poikkea muun yrittäjän asemasta. Niin sanottuja kevytyrittäjiä tavattiin 71 tarkastuksella, eniten rakennusalalla. Yhteensä tällaisia yrittäjiksi ilmoitettuja henkilöitä kohdattiin eri aloilla 422. Valvonnassa tapaukset näyttäytyvät usein niin, että työsuhde on joko muutettu, joskus jopa työntekijän ymmärtämättä, toimeksiantosuhteeksi tai työn suorittajan kanssa on tehty suoraan toimeksiantosopimus, jonka ehdot kuitenkin vaikuttavat työsopimuksen ehdoilta. Ilmiö näkyy erityisesti rakennusalalla, mutta myös siivousalalla sekä autokorjaamoissa ja -pesuloissa.”*

3. Miten työperäisen hyväksikäytön tapaukset tulevat yleisimmin ilmi? (Mikko Lundén, ps)
   - Työperäisen hyväksikäytön tapaukset tulevat ilmi pääosin työntekijöiden ottaessa yhteyttä poliisiin, työsuojeluviranomaiseen tai muihin viranomaistahoihin. Työsuojelutarkastuksen yhteydessä usein tilanne on, että työntekijöiden puhuttamisen yhteydessä harvoin kukaan tuo esille epäkohtia, joiden pohjalta voitaisiin lähteä selvittämään mahdollista työperäistä hyväksikäyttöä syvällisemmin. Luottamus viranomaistoimintaan on vähäistä sekä usein työntekijän tilanne on voimakkaasti alisteinen jolloin ei rohjeta kertoa todellisista työolosuhteista, työajoista tai palkkauksesta.

Yst.terv. Tanja Auvinen

Tanja Auvinen
Johtaja
tanja.auvinen@gov.fi
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
PL 33 (Meritullinkatu 8, Helsinki), 00023 Valtioneuvosto
stm.fi